

Motion till riksdagen 2013/14:Ju383

av **Anders Karlsson och Peter Persson (S)**

Ekonomisk brottslighet och skattebrott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över straffsatser och ekonomiska återkrav för ekonomisk brottslighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över straff och straffsatser för olika typer av medhjälp och medhjälpare i ekonomisk brottslighet.

Motivering

Ekonomisk brottslighet, också kallat ekobrott, är ett samlingsbegrepp som innehåller många typer av brott. De två vanligaste ekobrotten är skattebrott och bokföringsbrott, enligt Brottsförebyggande rådet (Brå). Brå har i en rapport från år 2011 beskrivit storskaliga skattebrott. Till ekonomisk brottslighet räknas till exempel bokföringsbrott, olika typer av skattebrott, förskingring, insiderbrott, trolöshet mot huvudman och mutbrott. De flesta misstänkta är medelålders män. Brotten begås oftast inom en näringsverksamhet.

Under 2012 anmäldes cirka 16 000 brott mot skattebrottslagen (inklusive grovt skattebrott), 11 000 bokföringsbrott och 3 000 förskingringsbrott, enligt Brottsförebyggande rådet. De två vanligaste ekobrottskategorierna är skattebrott och bokföringsbrott, vilka oftast upptäcks och anmäls av Skatteverket och av konkursförvaltare. Här har antalet inkomna brottsmisstankar i stort sett ökat under hela 2000-talet. Oredovisade intäkter och svartarbete är vanliga exempel på ekobrott som ofta förekommer i branscher där man hanterar mycket kontanter, exempelvis restaurang-, taxi- och frisörbranschen. Även inom byggbranschen har ekonomisk brottslighet uppmärksamats, bland annat då det gäller handel med svart arbetskraft.

Fel! Okänt namn på

Omkring 400 personer lagfördes under 2010 för brott mot skattebrottslagen som huvudbrott, enligt Brå. Dessutom lagfördes cirka 1 700 personer för olika borgenärsbrott som huvudbrott, nästan uteslutande bokföringsbrott. Närmare 750 personer lagfördes med förskingring och annan trolöshet som huvudbrott. Vid borgenärsbrott är det vanligast att personen meddelas strafföreläggande eller döms till villkorlig dom, medan det vid grovt skattebrott är vanligast att man döms till fängelse.

Europadomstolen ändrade den 10 februari 2009 sin tolkning av den enskildes skydd mot att en och samma gärning prövas i två olika förfaranden. Regeringen har slarvat med att göra något utifrån detta och till slut tröttnade Högsta domstolen och slog i juni 2013 fast att en person som har påförts skattetillägg i skatteförandet inte får åtalas för ett skattebrott som avser samma oriktiga uppgift. Enligt Högsta domstolens nya beslut är det möjligt att i ett sådant fall ta upp ett mål om skattebrott på nytt enligt reglerna för resning. Skattebrottsdömda frigges nu som en konsekvens av detta och de kan också få skadestånd. Regeringens passivitet och väntan har inte minst därför varit mycket olycklig. Ekobrotten får inte bli mer lönsamma eller uppfattas som mindre riskfyllda. Nu krävs att regeringen snabbt kommer med förslag kring hur straffsatser och ekonomiska återkrav för ekonomisk brottslighet kan justeras så att det nu inte blir straffrättsligt lindrigare och ekonomiskt ”billigare” att begå ekobrott jämfört med tidigare.

Brårapporten från 2011 beskriver olika medhjälpare till organisatören av storskaliga skattebrott. De spänner över allt från ”adel” till ”bönder och soldater.” Rådgivare inom ekonomi och juridik behövs. Ibland är dessa personer som förlorat sin auktorisation på grund av uppdrag i gråzonen och som sedan blivit alltmer involverade i skattebrott. Bolagsförmedlare eller mäklare behövs för skattebrottslighet med hjälp av bolag. Insider på stora seriösa bolag behövs för att dölja svart arbetskraft och än viktigare är kontakter med personer som arbetar inom legal finansiell verksamhet. Sedan finns en uppsjö av ”bönder” och ”soldater” i form av så kallade gångare som hjälper till att tvätta kontanter, målvakter och bulvaner, utfärdare av falska fakturor, individer etc.

Vi menar att de brottsbekämpande myndigheterna måste öka sina insatser mot alla dessa kategorier men främst mot dess ”adel”, dvs. ekonomiska och juridiska rådgivare, bolagsförmedlare eller mäklare samt insider. Straff och straffsatserna för inte minst dessa behöver också ses över. Karenstider bör kanske också övervägas för rådgivarna för att dessa ska få lov att återgå i sina professioner/sin yrkesutövning. Detta för att höja ”kostnaden” för att delta i ekonomisk brottslighet och skattefusk.

Stockholm den 1 oktober 2013

Anders Karlsson (S)

Peter Persson (S)